

Львівська медична академія імені Андрея Крупинського
Напрацювання щодо інклюзивної освіти

1998 рік - у Львівському державному медичному коледжі ім. А. Крупинського вперше в Україні здійснено набір студентів з вадами слуху на спеціальність “Лабораторна діагностика”

Історія підготовки студентів з порушенням слуху

1998 р. – 6 студентів

1999 р. – 5 студентів

2001 – 7 студентів

2002 – 10 студентів

2004 – 10 студентів

2006 – 16 студентів

2009 – 6 студентів

2012 – 7 студентів

2015 – 6 студентів

2018 – 6 студентів

2019 – 6 студентів

2021 – 5 студентів

2023 – 8 студентів

Географія групи з порушенням слуху (2023 рік набору)

м. Львів

м. Тернопіль

м. Борислав

м. Турка

м. Ківерці

Вінницька обл.

Хмельницька обл.

м. Кропивницький

**Потенціал наших випускників з порушенням слуху
(працевлаштування)**

Сокальська ЦРЛ

Буська ЦРЛ

Теребовлянська ЦРЛ

Городоцька ЦРЛ

Львівська обласна інфекційна лікарня

Львівська лікарня швидкої медичної допомоги

Львівське обласне патологоанатомічне бюро

Львівська обласна клінічна лікарня

Львівський обласний клінічний перинатальний центр

Львівський обласний фтизіо-пульмонологічний клінічний лікувальний центр

У 2007 році у Львівському державному медичному коледжі ім. Андрея Крупинського вперше здійснено набір студентів з інвалідністю по зору на спеціальність “Сестринська справа” кваліфікації медсестра з масажу

Історія підготовки студентів з порушенням зору

2007 р. – 10 студентів

2010 р. – 10 студентів

2013 р. – 8 студентів

2016 р. – 13 студентів

2019 р. – 16 студентів

2022 р. – 8 студентів

Географія групи з порушенням зору (2022 року набору)

Волинська обл.

Львівська обл., Жовківський р-н

Львівська обл., Турківський р-н

Львівська обл., Самбірський р-н

Вінницька обл., м. Гайсин

Вінницька обл., Вінницький р-н

Рівненська обл., Дубенський р-н;

Потенціал наших випускників з порушенням слуху (працевлаштування)

Головань Олексій – масажист, Центр фізичної реабілітації "Формула руху" (м. Львів)

Сочинський Юрій – масажист, навчально-реабілітаційний центр «Левеня»

Голуб Олег – масажист, навчально-реабілітаційний центр «Левеня»

Пироговський Роман – масажист, відкрив приватний масажний кабінет (м. Львів)

Беруашвілі Софо – професійний спорт - пауерліфтинг

Руда Ірина – масажист в салоні краси (м. Рава-Руська)

Гордійчук Богдан – масажист в перукарні (м. Здолбунів)

Сторож Андрій – виїхав за кордон

Варто зауважити, що майбутню спеціальність для студентів з особливими освітніми потребами обрано вдало. Адже, відсутність зовнішніх слухових чинників допомагає зосередитися глухому лаборанту на мікроскопуванні. Незрячий масажист шляхом компенсації втраченого зору розвиває особливу тактильну чутливість, яка допомагає досягти гарних результатів у здійсненні професійної діяльності.

2019 рік – прийом на навчання у Львівській інститут медсестринства та лабораторної медицини імені Андрея Крупинського студентки на інвалідному візочку на спеціальність 224 Технології медичної діагностики та лікування спеціалізацію Сестринська справа.

Проблеми доступності вищої та фахової передвищої освіти особам з порушенням слуху

1. Проблеми при здачі ЗНО
2. Неспроможність ВУЗів надати якісні освітні послуги особам з інвалідністю
3. Низький рівень надання соціальних та культурних послуг особам з інвалідністю

Проблеми при здачі ЗНО/НМТ

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України від 29 серпня 2016 року № 1027/900 «Деякі питання участі в зовнішньому незалежному оцінюванні та вступних іспитах осіб, які мають певні захворювання та/або патологічні стани, інвалідність» від здачі ЗНО звільняються лише особи з діагнозом двобічна глухота з вестибулярними розладами. Тобто звільняються лише глухі особи. І лише ті, в медичних документах яких фіксується додатковий діагноз «вестибулярний розлад».

- Низький рівень підготовки до ЗНО у школах
- Недосконале знання учнями мови жестів
- Проблеми у розумінні запитань ЗНО через недостатній словниковий запас
- Невміння майбутніх абітурієнтів правильно прочитати текстовий документ
- Недосконалий підхід до подачі матеріалу з підготовки до ЗНО (переважне використання текстових, а не графічних документів)
- Відмінності запитань в базі підготовки до ЗНО від реальних
- Відсутність допомоги перекладача жестової мови під час проведення ЗНО
- Різні підходи перекладачів до перекладу

Пропозиції щодо оптимізації підготовки учнів з порушенням слуху до ЗНО/НМТ

- Стимулювати глухих та слабочуючих учнів до читання шляхом використання книжок, в яких малюнки переважають над текстом
- Стимулювати учнів до навчання шляхом відзначення кращих, атестатами з відзнакою, що полегшуватиме вступ у ВНЗ
- При розробці питань до ЗНО, підручників та методичних рекомендацій для глухих та слабочуючих використовувати мінімум тексту, більше графічного матеріалу
- Дозволити перекладачу жестової мови на ЗНО показувати запитання
- Використовувати індивідуальний підхід (додаткова увага), а не спрощення завдань, до учнів з вадами слуху в інклюзивних навчальних закладах (з матеріальною мотивацією вчителів)
- У підготовці учнів з вадами слуху використовувати диференційований підхід (акцент на відеолекції, мультимедійні презентації, малюнки тощо. Більше показувати – мало говорити)
- Оптимізувати вивчення української жестової мови вчителями та учнями, шляхом проходження курсів підвищення кваліфікації та збільшення годин тижневого навантаження у навчальних планах
- Прийняття ЗУ «Про українську жестову мову»
- Моніторинг і пропозиція спеціальностей для Глухих, за якими є реальне працевлаштування

Проблеми освітніх закладів (ОЗ) при наданні якісних освітніх послуг особам з порушенням слуху

- Відсутність базового рівня знань та умінь необхідних для роботи з глухими студентами у викладачів
- Недостатня кількість перекладачів жестової мови у ВНЗ
- Відсутність відповідної підготовки та системи підвищення кваліфікації освітніх перекладачів
- Часто, відсутність спеціального обладнання для викладу матеріалу

Пропозиції щодо організації навчання осіб з порушенням слуху в ОЗ

- Використовувати індивідуальний підхід (додаткова увага), а не спрощення завдань, до учнів та студентів з вадами слуху в інклюзивних навчальних закладах (з матеріальною мотивацією вчителів та викладачів)
- У підготовці учнів та студентів з вадами слуху використовувати диференційований підхід (акцент на відеолекції, мультимедійні презентації, малюнки тощо. Більше показувати – мало говорити)
- Вдалий вибір спеціальності та формування у студентів позитивних мотивів та дієвих цілей
- Комплектування окремих груп студентів з вадами слуху в звичайних вищих чи середніх спеціалізованих навчальних закладах
- Обов'язкова присутність на всіх заняттях перекладача жестової мови
- Вдосконалення навчання студентів мови жестів
- Застосування викладачами різних навчальних форм, методів і засобів
- Чітка організація діагностування навчальних досягнень студентів
- Цілеспрямована самостійна робота студентів та систематичний контроль за її виконанням з боку викладача
- Використання сучасних інноваційних технологій
- Забезпечення навчальних аудиторій технічними засобами навчання для візуального сприйняття інформації
- Розробка відеозаписів лекційних матеріалів із синхронним сурдоперекладом чи текстовим рядком
- Навчання студентів користуватися адаптивними технічними засобами
- Активізація проходження підвищення кваліфікації перекладачами жестової мови
- Оптимізація жестового супроводу телепрограм, театральних вистав та екскурсій (питання відсоткової частки)

Пропозиції щодо оптимізації надання соціальних та культурних послуг глухим та слабочуючим студентам

- Збільшення частки телепрограм, театральних вистав та екскурсій із жестовим супроводом
- Організація активного відпочинку
- Забезпечення присутності перекладача жестової мови на освітніх та культурних заходах

Проблеми доступності вищої та фахової передвищої освіти особам з інвалідністю по зору

- Неспроможність ОЗ надати якісні освітні послуги особам з інвалідністю
- Низький рівень надання соціальних та культурних послуг особам з інвалідністю

Підхід до надання освітніх послуг студентам з порушенням зору у Львівській медичній академії імені Андрея Крупинського

- Проведення навчання на базі Львівського міжрегіонального реабілітаційного центру
- Запис аудіолекцій з усіх дисциплін навчального плану
- Підготовка навчальних матеріалів шрифтом Брайля
- Проведення інтегрованих занять зі студентами із звичайних груп
- Залучення незрячих студентів до всіх заходів Академії

Проблеми ЛМА під час підготовки здобувачів освіти з порушенням слуху

- Перекладач жестової мови (доцільно для однієї групи два перекладачі жестової мови)
- Оплата праці перекладача жестової мови (мінімальна заробітна плата)
- Відсутність словника медичної жестової мови
- Технічне забезпечення освітнього процесу
- Запис аудіолекцій з усіх дисциплін навчального плану
- Запис відеолекцій з сурдоперекладом з усіх дисциплін навчального плану

Проблеми ЛМА під час підготовки здобувачів освіти з порушенням зору

- Технічне забезпечення освітнього процесу
- Відсутність транспорту для перевезення осіб з порушенням зору
- Архітектурна доступність
- Достатня кількість друкованих освітніх матеріалів шрифтом Брайля
- Достатня кількість тактильних моделей
- Достатня кількість фахових тренінгів для викладачів інклюзивних груп.

**Витяг з положення про організацію освітнього процесу у КЗВО ЛОР
«Львівська медична академія імені Андрея Крупинського»
Організація інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми
потребами**

Відповідно до статті 3 пункту 2 Закону України Про вищу освіту (2014 р.), державна політика у сфері вищої освіти ґрунтується на принципі доступності вищої освіти. У пункті 3 цієї статті сказано, що формування і реалізація державної політики у сфері вищої освіти забезпечуються шляхом створення та забезпечення рівних умов доступу до вищої освіти, у тому числі забезпечення осіб з особливими освітніми потребами спеціальним навчально-реабілітаційним супроводом та створення для них вільного доступу до інфраструктури закладу вищої освіти з урахуванням обмежень життєдіяльності, зумовлених станом здоров'я.

Інклюзивне навчання - система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників.

Інклюзивне освітнє середовище - сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання, розвитку та соціалізації здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей;

Особа з особливими освітніми потребами - особа, яка потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на позашкільну освіту";

Принципи організації інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами у Львівській медичній академії імені Андрея Крупинського:

- Вдалих вибір спеціальностей та формування у студентів позитивних мотивів та дієвих цілей.
- Врахування особливих освітніх потреб здобувачів вищої освіти.
- Застосування інноваційних технологій науково-педагогічними працівниками.
- Навчання студентів з особливими освітніми потребами за тими ж навчальними планами і програмами, що й студенти без таких потреб.
- Залучення студентів з особливими освітніми потребами до виховних заходів Академії.

Особливості підготовки здобувачів з вадами слуху

- З метою оптимізації освітнього процесу за групою здобувачів вищої освіти закріплюється перекладач жестової мови.

- В організації освітнього процесу враховуються особливості психічного та розумового розвитку.

- Акцент у подачі матеріалу робиться на зоровому сприйнятті: підготовка попередніх коротких конспектів лекцій, засобів наочності (мультимедійні презентації, відеофільми, таблиці, муляжі, мікропрепарати, таблички з новими словами).

- Використання індивідуального підходу (додаткова увага), а не спрощення завдань.

- Вдосконалення навчання студентів мови жестів.

- Використання сучасних інноваційних технологій.

- Робота над розробкою відеозаписів лекційних матеріалів із синхронним сурдоперекладом чи текстовим рядком.

- Забезпечення навчальних аудиторій технічними засобами навчання для візуального сприйняття інформації.

Особливості підготовки здобувачів з вадами зору

- Запис аудіолекцій з усіх дисциплін навчального плану.

- Підготовка навчальних матеріалів шрифтом Брайля.

- Проведення інтегрованих занять зі студентами із звичайних груп.

- Навчання студентів користуватися адаптивними технічними засобами.